

AMİSOS / AMISOS

Cilt/ Volume 7, Sayı/ Issue 12 (Haziran/ June 2022), ss./ pp. 155-167
ISSN: 2587-2222 / e-ISSN: 2587-2230
DOI: 10.48122/amisos.1122883

Özgün Makale / Original Article

Geliş Tarihi/ Received: 10. 06. 2022
Kabul Tarihi/ Accepted: 24. 06. 2022

ROMA SİYASETİNDE ASKERİ GÜÇ: AELIUS SEIANUS

MILITARY POWER IN ROMAN POLITICS: AELIUS SEIANUS

Kevser TAŞDÖNER*

Öz

İS 14 yılında Roma'nın ikinci imparatoru olarak yönetime geçen Tiberius Claudius Nero, Caesar Augustus'tan güçlü ve sistemli bir yönetimi devraldı. Tiberius, üvey babasının yönetiminde dâhil zaman zaman Roma siyasetinden uzaklaşarak inzivaya çekilmesini kendi imparatorluğu döneminde de devam etti. Zira Tiberius'un inzivaya çekildiği bu zamanlarda, *Praetor Praefectus* olan Aelius Seianus güçlenerek, önemli derecede nüfuz sahibi oldu. Seinaus için etkili bir nüfuz ise, Tiberius'tan sonra tahta çıkacak kimsenin olmaması durumunda, kendisinin Roma tahtına açılan kapının anahtarıydı. Onun bu konuda uygulayacağı taktik çok netti. Mevcut varisleri ortadan kaldırmak. Zira bu konuda karşısına çıkabilecek herkesi, ya da kendi prestijini sarsabilecek kişileri ağır yargılamalar, komplolar ve cezalarla bertaraf etmeyi başarabildi.

Praetor Praefectus taburlarını tek bir kalıcı kampta toplayarak Roma'daki asayiş gücünü büyük ölçüde güçlendiren Aelius Seianus, askerler üzerinde daha iyi bir disiplin kurulması konusunda çalışmalar yaptı. Fakat aynı zamanda *Praetor Praefectus*larının kampını, siyasi tutuklular için kullandı. Aelius Seianus, söz konusu siyasi ve askeri gücü ile maiestas yasası kapsamında çok sayıda kişiyi suçlamalarda bulunarak yargılanmalarına sebep oldu. Hesabında olmayan son yargılaması ise, kendisine karşı açılan maiestas suçlamasıydı.

Oldukça başarılı komutanlar yetiştiren, askerliği ve savaşırken ölmeyi en büyük erdem olarak gören Roma Cumhuriyet yönetimi liderlerinden eser kalmamıştı. Büyüyen, güçlenen Roma İmparatorluğu artık saray entrikalarının yaşandığı, makam için insan katledildiği bir dönemi

* Doç. Dr. Adıyaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Eskiçağ Tarihi Ana Bilim Dalı.
Adıyaman/Türkiye E-posta: ktasdoner@gmail.com ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-4077-5444>

yaşıyordu. Bu konuda ilk bayrağı tutan Aelius Seianus oldu. Bu makalede amacımız, Aelius Seianus'un güçlenişini, yaptırımlarını Praetor Praefectus görevi kapsamında değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Roma, Augustus, Tiberius Claudius Nero, Aelius Seianus, Praetor Praefectus.

Abstract

Tiberius Claudius Nero, who came to power as the second emperor of Rome in AD 14, took over a strong and systematic administration from Caesar Augustus. Tiberius continued his seclusion from Roman politics from time to time, including under the rule of his stepfather, during his own empire. Because during these times when Tiberius was in seclusion, Aelius Seianus, who was the Praetor praefectus, gained strength and gained considerable influence. An effective influence for Seianus was the key to the Roman throne in the absence of anyone to ascend the throne after Tiberius. His tactic in this regard was very clear. Eliminate existing heirs. Because he was able to eliminate anyone who might come against him in this matter, or anyone who could undermine his own prestige, with heavy trials, conspiracies and punishments.

Aelius Seianus, who greatly strengthened the public order in Rome by gathering the Praetor Praefectus battalions in a single permanent camp, worked on establishing a better discipline on the soldiers. But he also used the Praetor Praefectus' camp for political prisoners. With his political and military power, Aelius Seianus brought charges against many people under the law of maiestas and caused them to be tried. His last trial, which was not in his account, was the maiestas accusation against him.

There was no trace of the leaders of the Roman Republic administration, who trained highly successful commanders and regarded military service and dying while fighting as the greatest virtue. The growing and strengthening Roman Empire was now living through a period when palace intrigues were experienced and people were slaughtered for office. Aelius Seianus was the first to hold the flag in this regard. In this article, our aim is to evaluate the empowerment and sanctions of Aelius Seianus within the scope of the Praetor Praefectus.

Keywords: Roman, Augustus, Tiberius Claudius Nero, Aelius Seianus, Praetor Praefectus.

Giriş

İS 14 yılında Roma imparatoru olarak tahta çıkan Tiberius Caludius Nero, kendisini evlat edinen babası Roma'nın ilk imparatoru Augustus'un açtığı tek adamlı yönetim şeklini farklı bir boyuta taşıyarak, tek adamın zalimliği denilebilecek bir iktidar örneği sergiledi. Roma siyasetinin buhranından dolayı sürekli inzivaya çekilmesi yeni imparatora alışa gelmiş bir durumdu. Tiberius'un çok sık olarak inzivaya çekilmesi çoğu Roma bürokrati tarafından tahtı her an bırakabilecek gibi algılanmış olmalıdır. Şüphesiz her ne sebeple olursa olsun kendisinden sonra Roma'nın tahtına kimin çıkacağı netlik kazanmamıştı. İmparatorun merkezden uzakta dinlendiği inziva günlerinde, Roma siyaseti hızlı ve sert bir şekilde akmaya devam ediyordu. Bu süreçte imparatorun yokluğunun en önemli tesiri Praetor Praefectus'u Aelius Seianus'un sağlam bir nüfuz oluşturmaya idi.

Aelius Seinaus, yaklaşık olarak İÖ 20 yılında Etruria'da¹ Atlı sınıfı bir ailenin üyesi olarak, Roma'da yoğun siyasi, sosyal ve ekonomik değişimlerin yaşandığı bir zamanda dünyaya geldi. Seianus'un erken yaşamı hakkında çok az şey biliniyor. Kendisi, şanlı ve prestijli bir mirasa sahip olmakla övünse de, Senato'ya hâkim olan büyük soylu ailelerin

¹ Plinius eserinde Seianus'un doğduğu kentten şöyle söz etmiştir: *Volsinii veya Vulsinii halkı, şimdi Bolsena olarak adlandırılıyor. Bu, Etrüsk konfederasyonunun on iki şehrinin en eski ve en güçlülerinden biriydi. Romalılar tarafından boyunduruk altına alınmaları üzerine Etrüsk şehri yıkıldı ve sakinleri daha az savunulabilir bir alana yerleşmeye zorlandı. Yeni şehir, Tiberius'un değersiz favorisi Sejanus'un doğum yeriydi. Antik kente ait kalıntılar yok denecek kadar azdır.* Pliny, *Natural History*. 3.8.55.

arasında yer alabilecek bir mirasa sahip değildi. Roma siyasetinde daha aktif olmak isteyen hatta Senato üyeliği arzulayan ailenin öncelikle ordu ve magistratus görevleri alarak yükselmesi gerekiyordu ancak Seianus'un aile isminin duyulması, büyükbabasının Augustus'un danışmanı olan Gaius Maecenas'ın baldızı Terentia ile evlenmesi ile başladı. Babası Lucius Seius Strabo da ünlü bir aileyle evlendi. Seianus'un kariyeri hakkında bilinen ise, Augustus'un torunu ve varisi Gaius'a İÖ 1 yılında Danube Eyaleti'ne ve ardından Doğu'ya yaptığı ziyaretinde² legatus olarak eşlik ettiğidir. Seianus'un bundan hemen önce *toga virilis*'i giymiş ve böylece erkeklığe girmiş olması muhtemeldir. Bu görevlere gittiğinde tahminen 15-17 yaşlarında ya da birkaç yaş daha büyük olabilir.³ Ancak İS 14'de Tiberius imparator olduğunda Seianus'un konumu neredeyse bir gecede, muhtemelen babasının sayesinde, değişti. Strabo, Augustus'un son dönemlerinde, Tiberius'un yönetiminin ilk yıllarında Praetor Praefectusluğu görevine atandı ve babası ile beraber Seianus, Praetor Praefectusluğu komutanlığı görevini, Strabo'nun Mısır valisi olduğunda, İS 14-16 yılları arasında paylaştı.⁴ Seianus, İS 16/17 yıllarında tek başına Praetor Praefectus atayan Tiberius'un hızla takdirini ve kişisel dostluğunu kazanmıştı. İS 21 ve 23 tarihleri arasında, ona, Praetor Praefectus birliklerini Roma kentinin kapılarından birisinin yakınlarındaki daimi askeri barakalarda toplamak için izin verildiği zaman, siyasi nüfuzu olağanüstü ölçüde arttı.⁵

Praetor Praefectusları (Praefectus Pratorio), İÖ 27 yılında İmparator Augustus tarafından, imparator ve imparatorluk ailesinin üyelerinin korunmasından sorumlu özel bir birim olarak kuruldu. Augustus, bu birlik ile imparatorun gücünü genel olarak muhafaza edilmesini amaçlamasına rağmen, cumhuriyetçi dokuyu korumaya dikkat etti ve sadece dokuz cohortun oluşturulmasına izin verdi.⁶ Her birinde 1000 asker bulunan 9 cohortis'ten oluşan bu alayın başında *Praefectus Praetorio* adında iki kişi bulunuyordu.⁷ Muhafızların siyasi rolü, askeri önemlerinden çok daha büyüktü ve yerel askere alma yoluyla güçlü bir şekilde taşralılaştıran lejyonların aksine, muhafızlar neredeyse yalnızca İtalyanlardan toplandı. Seçkin bir birlik olarak görülen muhafızlar, maaş ve terhis ikramiyelerinin yanı sıra cömert bağışlar da aldılar. Sadece 16 yıl hizmet süreleri olan askerlerden oluşan bu birlikler, lejyonerlerden her zaman çok daha üstün konumdaydılar.⁸

Seianus, Praetor Praefectuslarını tek olarak komutasını aldığı zaman, sonraki birkaç yıl içinde bazı değişiklikler yapmaya başladı. İlk olarak, Augustus döneminde olduğu gibi İtalya'ya yayılmak yerine dokuz cohortisi Roma'ya getirdi ve sayıları 9000'den 12000 ne çıkardı. Güçlü olan bu yoğun kuvvet, artık askeri bir güç olduğu kadar siyasi bir güç haline de geldi. İS 23'te Seianus, şehrin eteklerinde yaklaşık 1400 x 1200 fit ölçülerinde Castra Praetoria'yı inşa ettirdi.⁹

Seianus'un Yükselişi

Tiberius imparator olduğu zaman oğlu Drusus ve evlat edindiği yeğeni Germanicus'a önemli askeri görevler vermişti. Drusus Pannonia, Germanicus da Ren Bölgesine gönderildi¹⁰. Her ikisi de görev yerlerinde başarılı oldular. Ancak Germanicus çok daha hırslıydı. Askeri

² Shotter 2004, 23-24; Gaius, proconsul yetkisi ile İÖ 1 yılında Armenia'ya gönderildi. Dio, LV. 10; Gaius bu görevinden önce Doğu'da Arabica görevini henüz yeni tamamlamıştı ve o tarihte Syria'da bulunuyordu. Romer 1979, 208.

³ Freeman 1955, 15.

⁴ Bowman 2008, 681.

⁵ Dio. LVII.19.

⁶ Suetonius, *Augustus*. XLIX.

⁷ Webster 1969, 45.

⁸ Gilliver 2007, 190.

⁹ Ermatinger 2018, 231.

¹⁰ Shotter 2004, 23-24.

başarıları ve durmak bilmeyen ilerleme isteğine rağmen imparator, Germanicus'u kendisi ile birlikte Roma'nın idari işlerinde yer almasını istedi. İS 18 yılında Tiberius ile birlikte consullüğü paylaştı¹¹. Ancak beklenmedik bir zamanda İS 19 yılında Germanicus, Antiokheia'da öldü. Genç Germanicus'un ölüm nedeni kesin bir sonuca ulaşılmamış olmasına rağmen kendisinin zehirlenerek öldürüldüğü konusunda iddialar ortaya atıldı¹². Sonuç olarak Germanicus'un ölümü sadece başarılı bir Roma askerinin ölümü anlamına gelmiyordu. Aynı zamanda geleceğin imparator adayının ölümüydü. Tiberius kendi oğlu Drusus'a Germanicus'a güvendiği ya da inandığı kadar itimat etmiyordu. Antik kaynakların aktardığı bilgilere göre ise bu itimatsızlık başıboş, ahlaksızca yaşam sürmesi ve alkole düşkünlüğü gibi özelliklerinden kaynaklanıyordu.¹³ Zira Germanicus'un ölümü, o tarihe kadar devlet idaresinde, Germanicus'un yanında ikinci dereceden bir rol oynayan Drusus'a *princeps*'liğin yolunu açtı. Drusus, İS 15 ve yeniden İS 21'de Tiberius ile birlikte *consul*'luk görevini üstlendi ve ertesi yıl İS 22'de *tribunicia potestas* yetkisini aldı. Dahası, İS 9'da karısı Livilla (Germanicus'un kız kardeşi) ikiz evlatlar doğurmuş olduğu için sadece kendisinin veraset yoluyla iktidarını değil, onun soyundan gelenlerin de verasetini güvenceye almış oldu.¹⁴

Yeni imparator adayı Drusus'un imparatorluk yolundaki yolculuğu kısa sürdü. İS 23 yılında beklenmedik bir şekilde öldü. Drusus'un ölümü Roma'daki dengelerin tekrar değişmesine fırsat doğurduğu gibi söz konusu değişimin asıl aktörlerinin ortaya çıkması ise tam sekiz yıl sonra gerçekleşti.

Drusus'un zehirlenerek ölümü aslında bazı şüpheleri doğurmuştu. Drusus'un ölümünün, Seianus ile Drusus'un dul eşi Livilla arasındaki duygusal ilişkinin ortak fikri olduğu tahmin edildi.¹⁵ Ancak Tiberius'un böyle bir kuşkusuna yer yoktu. İmparator'un ifadesiyle Seianus, *Socius Laborum* (işimdeki ortağım)du.¹⁶ Tiberius, öz oğlu olan Drusus'un küçük çocuğu çok genç olduğu için (ikiz çocuklardan diğeri ölmüştü) Germanicus'un ve henüz hayatta olan anneleri Agrippina'nın Nero ve Drusus ismindeki oğullarını evlat edinmeye karar verdi. Tiberius'un bu kararlarından vazgeçmesi ise Seianus'u yeni entrikaları sayesinde olmuştu. Sürekli olarak Germanicus'un oğulları konusunda Tiberius'u kışkırtan Seianus, bir yandan sevgilisi Livilla ile evlenme planları yapıyordu. Ancak Seianus'un bu planı tutmamıştı. Tiberius, Seianus'un Livilla ile evlenmesi için yapılan talebi reddetmişti.¹⁷ Seianus'un böyle bir evlilik için açıkça iki nedeni vardı. Birinci, bu evlilik onu imparator ailesine dâhil ederdi ve böylece Tiberius'un torunu üzerinde yarı-ebeveyn kontrolü sağlardı. İkincisi, Livilla için yeni bir evlilik, Agrippina'nın savunmasızlık ve korunma isteğinin artmasını bundan dolayı da endişelenmesini sağlardı. Tiberius elbette bu evlilik sıradan bir evlilik olmayacağını anlamıştı. Direkt evliliği yasaklamasa da, hoş karşılamadığını açıkça belirtti.¹⁸ Zira Seianus, hanedanın sadık bir destekçisiydi fakat bu durum ona Cumhuriyet'in soyluluk unvanı ile terfi ettirilmesi için yeterli bir konum sağlamıyordu. Tiberius'un düşüncesine göre Seianus, kendisini Agrippina'nın çocuklarının tahttaki iddialarına karşı korumak için gerekli olan yeterli siyasi etkiye sahip değildi ve aynı zamanda diğer potansiyel

¹¹ Tacitus, II. 53.

¹² Shoteer 2004, 43.

¹³ Suetonius, *Tiberius*. LII.

¹⁴ Tacitus, *Annales*. III. 31.

¹⁵ Dio. LVII. 22.

¹⁶ Tacitus, *Annales*. IV. 2.

¹⁷ İS tahminen 20 yılında Seianus, kızı Iunilla'yı Claudius'un oğlu Claudius Drusus ile nişanlayarak imparatorluk ailesiyle olan bağımlı güçlendirmeyi çalışmıştır. Kızı dört yaşında olduğu gibi damat adayı bilinmez bir sebeple boğularak ölmüş. Evlilik doğal olarak gerçekleşmedi. Tacitus, *Annales*. III. 29.

¹⁸ Shoter 2004, 51; Sejanus sadece Drusus'un karısı aracılığıyla değil, hemen hemen bütün seçkin erkeklerin eşleriyle gayri meşru münasebetler kurdu. Böylelikle kocalarının ne söylediğini ve ne yaptığını eşlerinden öğrendi. Dio, LVIII. 3.

bir halefin resmi olarak tanınması, Agrippina'nın çocuklarıyla yüz yüze kalarak onlara karşı kendi hareket özgürlüğünü arttırabilirdi. Diğer taraftan Seianus'a göre imparatorluk tahtının adayları olarak Agrippina'nın ortadan kaldırılması, onun hanedan hırsının başarısı için çok önemliydi.

Tiberius'un Capreae'de uzakta olması, Seianus'un Agrippina'ya karşı planlarını hızlandırmak için daha özgür bir ortam sağladı. Özellikle Agrippina'nın en büyük oğlu Nero'yu taciz ve yıldırma politikası uygularken, kardeşi Drusus ile arasındaki kıskançlığı besledi. Agrippina'nın gözünde kiminle dost kiminle düşman olduğu konusunda belirsizlik oluşturmak amacıyla, Drusus ile arkadaş gibi görünmeye devam etti. Aynı zamanda onun, Nero'yu gözetlemesini sağlayarak hem bilgi hem de farklı bir güven duygusu kazanmaya çalıştı.

Seianus'un artan siyasi nüfuzu ile birlikte, kendisinin iktidara geçmesini güvenceye almak için komplo tertip etti. Tiberius'un, Seianus'un eşinden boşanmasından sonra İS 25 yılında Livilla ile evlenmesine izin verilmesi talebini reddetmesine rağmen, Seianus devlete ihanet yasasını muhtemel düşmanlarını saf dışı bırakmak için ustalıkla kullandı ve Tiberius'un aklına Germanicus'un dul eşi Agrippina'dan onun çocuklarından ve dostlarından korkması gerektiği düşüncesini yerleştirdi. Bu kişiler Seianus'un kurbanları olmasına rağmen, onların ne kadar masum olduğu da belli değildir. Agrippina, orduda sevilen birisi olduğu için, Agrippina'nın Tiberius'a karşı öfkesi ve düşmanlığı muhtemelen tehlikeliydi. Fakat Agrippina'nın Tiberius'a karşı gerçekten komplo tertip edip etmediği belirsizliğini korumaktadır. Seianus'un iktidara giden yolu, Tiberius'u Roma'dan ayrılmaya (İS 26) ve Capreae Adasına çekilmeye ikna ettiği zaman daha da açık hale geldi. İmparatorun Seianus'a olan inancı, yolculuğu sırasında Sperlonga'da, kendisinin hayatını kurtarması ile güçlendi.¹⁹ İmparator ve emrindekiler, Campania'ya doğru güneye doğru ilerlerken, Roma'nın yaklaşık 75 mil güneyinde, Terracina'nın aşağısında yer alan sahildeki Sperlonga'da büyük ve izole imparatorluk villasında mola vermişlerdi. Villaya adını veren muhteşem bir şekilde döşenmiş deniz kenarındaki mağarada ziyafet esnasında, ani bir kaya düşmesi misafirleri ve hizmetçileri ezip yaralanmalarına ve hatta bazılarının ölümüne sebep olmuştu. Seianus refleksiyle imparatora kendi bedeni ile siper olarak Tiberius'un hayatını kurtardı. Bu olaya şahit olan askerlerin Seianus'a hayranlıkları artarken, Tiberius'un inancı ve güveni sağlamlaşmıştı.²⁰

Tiberius'un Roma'dan ayrılmasının nedenleri olasılıkla karışıkta. Altmış yedi yaşında olan imparator, resmi görevlerin sorumluluklarından yorulmuştu. Öz oğlu Drusus'un ölümü nedeniyle oldukça üzgündü. Annesi Livia ile sorunlar yaşamaktaydı. Tiberius Roma'dan uzakta daha güvende olacağını düşünmüş bile olabilir. Devlet işlerine hala katılmasına rağmen, bu işlerden çekilmesinin ciddi yasal etkileri vardı. Senato için meseleleri imparatorun huzurunda tartışmak gerekli bir durumdu. Öte yandan, Senato, imparatorun görüşlerini resmi yazışmalarla öğrenmek için uğraşmak ve Senato'nun yasal olarak efendisi (dominus) değil, *princeps*'i olan imparatorlarının yanıtlarını beklemek zorundaydı.

Seianus'un politik nüfuzu, yalnızca Tiberius'un Capreae Adasına çekilmesi nedeniyle değil, aynı zamanda seksen altı yaşındaki ana imparatoriçe Livia'nın (ölümünün ardından Julia Augusta unvanıyla tanrısız ilan edildi) İS 29 yılında ölümüyle de arttı. Livia, kocası Augustus'a erken dönemlerde çok büyük destek vermişti ve son dönemde imparatorluk konutunda sınırlandırmalar getirmişti. Buna ilaveten Agrippina'nın arkadaşı ya da destekleyicisi olmamasına rağmen ana imparatoriçenin Roma'daki varlığı, Seianus üzerinde kısıtlayıcı oluyordu. Livia'nın ölümünden hemen sonra, Nero ve Drusus, Seianus'un akrabası ve İS 30 yılında *consul ordinarius*'u olan Lucius Cassius Longinus tarafından imparatora

¹⁹ Suetonius, *Tiberius*. XXXIX; Wiedemann 2008, 214, 277.

²⁰ Tacitus, *Annales*, IV. 59; Champlin 2012, 363-364.

karşı komplo tertiplemekle suçlandı. Nero ve Drusus tarafından Tiberius'un iktidarına ve Gemellus'un veraset yoluyla iktidara gelmesine dönük bir tehdit yöneltildiği doğrudur. Senato onları sürgüne yolladı. İS 30'da Seianus, Tiberius'u, Agrippina'nın diğer oğlu Drusus'u hemen hapsedilmesi konusunda Roma'ya gönderilmesi için ikna etti. Böylelikle Tiberius'un yerine geçmesi olası halefleri saf dışı bırakan Seianus, daha cüretkâr eylemlere girişti. Vellius Paterculus eserinde Tiberius'tan sonra Seianus'un tahta çıkmasının zor olmadığını şöyle ifade etmiştir: *Seianus'un erdemlerine saygı duyan halkın yargısı, Princepsin yargısıyla uzun süredir rekabet halindedir. Roma senatosu ve halkı için en meziyetli olanı en asil saymak hiç de yeni değildir. Üç yüz yıl önce, Birinci Pön Savaşı'ndan önce, eski adamlar, aileden olmayan bir adam olan Titus Coruncanius'u onurun zirvesine yükselttiler ve ona diğer onurların yanı sıra Pontifex Maximus makamını bahsettiler*.²¹ Tarihçi aslında net olarak senatonun ve halkın desteklediği bir kişinin imparator ailesinden olması aranmadan, meziyetlerinin ön planda tutulduğunu vurgular. Zira Seianus'un komutasındaki askeri güç de önemsenecek kadar kuvvetliydi. Bu gücü kendi lehinde aldığı kararlarla daha da arttırdı ve bazı eyaletlerin ordularının komutanlıklarına arkadaşlarının getirilmesini sağladı. Israrlı tavrı ile İmparator Tiberius'tan imparatorluk ailesinin bir üyesiyle (olasılıkla Livilla) evlenmek için izin aldı. İS 31 yılı için Tiberius'la birlikte *consul* olarak aday gösterildi. Artık Seianus, açıkça imparatorun halefi olmak üzereydi. Fakat Tiberius, kardeşi Drusus'un dul eşi ve Germanicus'un annesi olan Antonia'dan, kendisini Seianus'un sadakatinden kuşku duyuracak bir mektup aldı. Seianus tarafından kendisine karşı çok tehlikeli bir komplo kurulduğunu, birçok Senato üyesinin, çok sayıda azatlı adamın ona katıldığını ve komutası altındaki askerlerin bozulduğu konusunda uyardı. Josephus eserinde, Antonia'nın mektubu sayesinde Seianus'un amacını ulaşamadığını ifade eder. Antonia mektubu hizmetkârlarının en sadığı olan Pallas'a verdi ve onu Tiberius'a Caprere'ye gönderdi²². Seianus'un İmparator Tiberius'un vârisinin koruyucusu konumunda bulunması ve devam etmekte olan *princeps*'lik için başka hiçbir adayın olmaması yüzünden, Tiberius'un verasetteki kendi rolü ortadan kalkacaktı. Ayrıca Seianus'un, Tiberius'un kişisel güvenliğinden sorumlu olduğu hatırlatan Antonia, Agrippina ve onun çocukları ortadan kaldırıldığı takdirde, artık Seianus'un Tiberius'un hayatını korumakla daha fazla ilgilenmeyeceğine dikkat çekmiş olmalıdır. Şimdiye kadar İmparator Tiberius yavaş ve temkinli davranıyordu. Tiberius, Germanicus'un en küçük oğlu ve gelecekte İmparator Caligula olan Gaius'u, Capreae Adasına çağırdı. O zamana kadar Gaius'un (Caligula) ilgisizlik içinde Roma'da yaşamasına izin verilmişti. Hemen ardından, kuşkusuz Seianus'un yüzünden, Gaius'un kardeşi Nero'nun öldüğü öğrenildi.²³ İS 31 yılının Ocak ayında Seianus *consul*'luk görevine getirildiği zaman, büyük ihtimalle *imperium proconsulare* yetkisi aldı. Fakat Tiberius aynı yılın Mayıs ayında *consul*'luk görevinden çekildiği zaman, Seianus da aynı şekilde görevinden çekilmek zorunda kaldı. Seianus'un Tiberius'a karşı tertiplemediği komployu olgunlaştırdığı esnada ilk önce Tiberius saldırdı. O, *praetor praefectus*'u olarak Seianus'un yerine Sutorius Macro'yu²⁴ atadı ve kentin güvenliğinden sorumlu *vigiles* birliklerinin kendisine bağlılığını güvenceye aldı.

Seianus'un Düşüşü ve Yargılanması

Dio'nun aktardıklarından biliyoruz ki, Tiberius, Seianus için yaşamı boyunca tiyatroya bronz bir heykel diktirdi. Çok sayıda kişi tarafından onun sayısız büstleri yapıldı ve onuruna

²¹ Paterculus, *Historia Romana*, II. CXXVII.

²² Josephus 18.179.

²³ Suetonius'a göre, Nero önce Pontia Adasına sürgün edildi ve burada intihara zorlanmıştı. *Tiberius*, LIV.

²⁴ İS 31-38 yılları arasında Praetor Praefectus'luğu görevi yapan Macro, Seianus'ı aratmayacak kadar imparatorlar üzerinde etkili olmuştur.

hem halkın hem de senatonun önünde birçok methiye söylendi.²⁵ Ancak Seianus'un görkemli hayatı sona doğru gidiyordu.

Tiberius, oğlu Drusus'un ölümü hakkında aldığı habere çok kızıp acımasızlığının ölçüsünü daha da arttırdı. Oğlunun kötü alışkanlıkları yüzünden hastalanıp öldüğünü düşünüyordu. Ama oğlunun karısı Livilla ile Seianus tarafından zehirle öldürüldüğünü öğrendiği zaman suçlulara işkence edilmesi ve ölüm cezası verilmesi konusunda gözünü bile kırpmadı. Günlerce başka bir şey düşünmeden dikkatini tamamen bu konuya vermişti.²⁶ Suetonius eserinde Drusus'un ölüm sebebini öğrenen imparator için bu bilgileri aktarırken aynı zamanda, Seianus'un güçlenmesi konusunda farklı bir yorumda da bulunmuştur. Yazara göre Tiberius, Seianus'un hizmetleri ve hileleri sayesinde Germanicus'un çocuklarını tuzağa düşürmek ve kendi oğlu Drusus'tan olma torununun kendisinden sonra başa geçmesini sağlamak için, onun güçlenmesine göz yumdu.²⁷ Ancak müsaade ettiği söz konusu güçlenişin bedelini öğrenmek imparatora ağır gelmiş olmalı ki uzun süredir göstermediği sert hatta acımasız olarak tanımlanabilecek kararlarını tekrardan harekete geçirdi.

Tiberius imparator olarak direkt Seianus'u tutuklatmak yerine ona daha trajedik bir son hazırladı. İlk olarak kendisinden uzaklaştırmak için, görev veriyormuş gibi yaparak, onu görev arkadaşı olarak beşinci consüllüğünde yanına aldı. Bu görevi uzun bir aradan sonra Roma'dan uzak olsa da yeniden üstlenmişti. Sık sık "Benim Seianus'um" ifadesini tekrarladı ve aynısını senatoya ve halka hitaben yazdığı mektuplarda kullanarak yayınladı. Romalı bürokratlar imparatorun bu davranışlarını samimi bulmuşlar ve her ikisine de aynı şekilde bronz heykeller dikmişler, adlarını kayıtlara yazmışlar ve her ikisi için de tiyatrolara altın yaldızlı koltuklar getirmişlerdi.²⁸ Sonraki adımı, Seianus'a, imparatorun ailesine bağlayacak bir evlilik ve halk temsilciliği umuduyla aldatarak beklemediği bir anda utanmasına neden olacak ve acınacak duruma düşüren bir konuşma ile suçladı. Kendisi için askeri bir korumayla birlikte onların gözü önünde eşlik etmek üzere consüllerden birini yollamalarını rica etti. Buna da güvenmediği ve ayaklanma çıkmasından korktuğu için, Roma'da hala zindanda tuttuğu torunu Drusus'un salıverilmesini ve zorunluluk durumunda devlet yönetiminin ona verilmesini buyurdu. Her türlü olasılığı düşünen İmparator, gemileri bile hazırlamıştı ve lejyonlardan birinin yanına kaçmayı düşünüyordu. Bir şey olacak olursa, habercilerin geç kalmaması için uzaktan kaldırılmasını, buyurduğu işaretleri çok yüksek bir kayanın üzerinden sürekli olarak gözlüyordu.²⁹ Suetonius'un aktardığı bilgilerden açıkça anlaşılan Tiberius, Seianus'a karşı bir tertip hazırlarken dahi sıkı tedbirler almıştı. Olası bir isyandan ya da Seianus taraftarlarından karşı bir atak girişiminden fazlasıyla korkuyordu. Dio'da Suetonius'un aktardığı bilgiyi destekler ifadeler kullanmıştır. Dio'ya göre de, Seianus, tüm muhafızlarını tamamen kazanmıştı. Kısmen sağladığı faydalar, kısmen ilham verdiği umutlar ve kısmen de gözdağı ile senatörlerin beğenisini kazanmıştı. Ayrıca Tiberius'un tüm arkadaşlarını o kadar tamamen dost edinmişti ki, imparatorun söylediği ya da yaptığı her şeyi derhal ona bildirdiler, oysa hiç kimse Seianus'un ne yaptığını Tiberius'a bildirmemi. Tiberius aslında bir şekilde Seianus'a karşı olumsuz düşünceler içinde olduğunu belli etmişti. İmparator hastalığını bahane ederek inzivada olduğu Capreae Adası'ndan ayrılmak istemediğini iletmış ancak Seianus ona ziyarete gitmek istediği zaman onun isteğini reddetmişti. Çünkü kendisi bir şekilde Roma'ya gelmek durumunda kalabilirdi. Hissedilen

²⁵ Dio, LVII.21.

²⁶ Suetonius, *Tiberius*. LXII.

²⁷ Suetonius, *Tiberius*. LV.

²⁸ Dio, LVIII. 4.

²⁹ Suetonius, *Tiberius*. LXV.

gergin havanın yanı sıra, imparator, hastalığı konusunda o kadar inandırıcı bir tutum sergilemişti ki Roma her an imparatorun ölüm haberini bekler hale gelmişti.³⁰

Yaklaşık olarak İÖ 19- İS 31 yılları arasında yaşamış olan Capua'lı tarihçi Velleius Paterculus eserinde, Seianus'dan övgüyle söz etmesi, onun koyu bir taraftarı olduğu izlenimi vermektedir. Velleius'a göre Seianus, Tiberius iktidarının en mükemmel yardımcısıdır. Seianus'un ailesinden bahsederken onların, soylu, en ünlü ve eski ailelerden olduğunu, iki erkek kardeşinin consul seçildiğini yazar. Tarihçinin Seianus'u övdüğü sözleri de diğer antik edebi tarihçilerden oldukça farklıdır. Ona göre, görevlerini yerine getirirken sadakati ve yorgunluğa dayanma yeteneği ile dikkat çekici olan, vücudunun yapısı zihninin kuvvetine tekabül eden; hoş bir ciddiyet ve etkilenmemiş neşeli bir adam; iş sevinde oldukça rahat bir adam gibi görünmek; kendine hiçbir şey varsaymamak ve dolayısıyla her türlü onuru almak; kendini her zaman diğer insanların ona verdiği değerden daha aşağıda gören; görünüşte ve konuşmada sakin, ama akılda yorulmak bilmez bir şekilde uyanıktır.³¹

İS 18 Ekim 31 tarihinde Aelius Seianus, hiçbir durumdan şüphelenmemiş ve Senato'ya gitmişti. Zira şüphe duymamasının en destekli sebebi İmparator Tiberius'un yaklaşık olarak on yedi yıldan beri hiçbir senatörü idam cezası ile yargılamamış olmasıydı. Tiberius'un temsilcisi, *equites* sınıfından gelen diğer bir kamu görevlisi olan Sutorius Macro, Roma kentindeki *vigiles* birliklerinin *praefectus*'uydu. Sutorius Macro, Tiberius'tan iki mektup getirdi. Bu mektuplardan birisi, Seianus'un bulunduğu sırada Senato'da okundu. Bu mektup oldukça uzundu ve okunmaya başladıktan uzun bir süre sonra asıl noktaya geldi. Seianus hainlikle suçlanarak görevinden azledildi. Tiberius'un ikinci mektubuyla yetki verilen Sutorius Macro, Praetor Praefectuslarının komutasını aldı. Seianus, Tiberius'un *consul*'luk görevinde ortağı olarak kendisine *tribunicia potestas* gücünün verilmesini bekliyordu. Bunun yerine o, kendisini görevlerinden azledilmiş ve tutuklanmış olarak buldu. Seianus kendisinin kandırıldığını anlamıştı ama artık onun için her şey çok geçti.³² Senatodan alay edilerek dışarıya atılan eski consul bir yandan öfke ve intikam hirsında olan kalabalık tarafından dövülürken bir yandan da gözlerinin önünde bütün büstleri yıkılıp parçalandı. Aynı günün ilerleyen saatlerinde Senato onu mahkûm etmek için Concord'da toplandı ve idam kararı aldı. Alınan idam kararı bekletilmeden hemen icra edildi ve Seianus'un cansız bedeni hapishanenin dışındaki, Yas Merdivenleri anlamına gelen Gemonian merdivenlerinden aşağı atıldı. Burada halkın içindeki avam sınıfı tarafından üç gün boyunca istismara maruz kaldı ve ardından onu nehre attılar.³³ Senato tarafından *damnatio memoriae'nin* yayınlanmasının ardından, Seianus'un heykelleri yıkıldığı gibi, resimlerinin yer aldığı madeni paralardan, tüm kamu kayıtlarından silindi. 24 Ekim'de Seianus'un en büyük oğlu Strabon tutuklandı ve idam edildi. Boşandığı eşi Apicata, yaşananları öğrendikten sonra 26 Ekim'de Tiberius'a Drusus'un Livilla'nın suç ortaklığıyla zehirlendiğini iddia eden bir mektup gönderdikten sonra intihar etti. Suçlamalar, işkence altında zehri Drusus'a verdiklerini söyleyen Livilla'nın kölelerinin itiraflarıyla da desteklendi.³⁴

Tiberius, Seianus'un tertibi bastırıldıktan sonra da, kendisini hiç huzurlu ve güven içinde hissetmediği için, sonraki dokuz ay boyunca “luno” nun adını verdiği evinden dışarı adım atmadı.³⁵ Şüphesiz Seianus'un idamından sonra, Tiberius'un kuşkuları da bu doğrultuda arttı. Agrippina'dan ve neredeyse onun tüm çevresinden şüphe duymaya başlayan imparator için Seianus'un gerçek taraftarlarını tespit etmesi oldukça güçleşti.

³⁰ Dio. LVIII. 4.

³¹ Paterculus. *Historia Romana*, II. CXXXVII.

³² Wiedemann 2008, 216.

³³ Champlin 2012, 365.

³⁴ Suetonius, *Tiberius*. LXI.

³⁵ Suetonius, *Tiberius*. LXV.

Tiberius, İS 33 yılında hâlâ hapisanede tutuklu olan Seianus'un taraftarlarından yirmisinin öldürülmesini emretti. Tacitus, Tiberius'un bu yıllardaki iktidarını terör dönemi olarak betimlemektedir. Fakat ardından hayatta kalanlar için bir tür af ilan etti. İmparatorun gözdesi olan bir adamın dramatik biçimde yükselişi ve düşüşü, sonraki kuşakların hayal gücünü büyük ölçüde etkilemişti

Askerler ve isyancılar sokaklara döküldü ve fazlasıyla kan aktı. Artık Seianus sebebiyle arkadaşlarını ve akrabalarını kaybedenler intikam almaya hazırlanmakla kalmadı, aynı zamanda imparatorluk evlerine yapılan saldırı, Seianus'la ilişkisi olan herkesin tasfiye edileceği anlamına geliyordu. Siyasi düşüşünün bedeli ondan çok daha fazlaydı ve ne olup bittiğini bilemeyecek kadar küçük çocuklar, herhangi bir siyasi rol oynamayacak kadar küçük çocuklar vahşice öldürüldü. Düşüşünün haberi imparatorluğun dört bir yanında yankılandı ve imparatora sadakatlerini göstermek isteyen topluluklarda kutlandı. Özellikle Tiberius, Augustus'un vasiyet ederek askerlere bırakmış olduğu mirası iki katına çıkarttıktan sonra, Seianus'un yanında yer almadıkları için Praefectus alayı askerlerinin her birine bin sestertius verdi ve Seianus'un büstüne kendi sancakları arasında yer vermedikleri için ki sancaklar imparatora olan sadakatin en net göstergesiydi, Syria'da ki lejyonların askerlerine de bir takım armağanlar verdi.³⁶

İS 31 yılında Tiberius'un iyi planlanan ve etkili olan Seianus'un ortadan kaldırılması olayı sonuç olarak Roma'da büyük bir şok yarattı. Seianus'un düşüşü, Germanicus'un destekçisi olan çok sayıda kişinin, Genç Antonia'nın koruması altında siyaset sahnesinin merkezine geri dönmesine imkân verdi. Bunlardan bir emsal, Antonia'nın torunu Caligula'nın yönetimine ve sonrasında Antonia'nın oğlu Claudius'un yönetimine destek verdiler. Bu kişilerden biri, İS 34 yılında *consul ordinarius* olan ve ileride İmparator Claudius'un danışmanı olacak olan Lucius Vitellius'tu. Lucius Vitellius, aynı zamanda kısa bir süre Roma İmparatoru olan Aulus Vitellius Germanicus'un³⁷ da babasıydı.

Buna ilaveten, Tiberius'un Agrippina'ya olan düşmanlığında hiçbir değişiklik olmadı. Ne Agrippina ne de Drusus hapisaneden serbest bırakıldı ya da sürgün edilmeleri sona erdirildi. Her ikisi de İS 33 yılında öldü. Agrippina'nın kızları öldürülmeden zararsız hale getirebileceğini düşünen imparator, Drusilla'yı Lucius Cassius Longinus ile Germanicus'un en küçük kızı Iulia Livilla'yı güçlü ve sadık Marcus Vinicius ile evlendirdi. Lucius Cassius Longinus ve Marcus Vinicius İS 30 yılı *consulleri* olarak görev yaptılar. Zira Tiberius'un halefi Caligula kendisine karşı suikast girişiminde bulunacağını iddia ederek Lucius Cassius Longinus'u idam ettirdi.³⁸

Tarihçi Tacitus eserinde, Roma Senatosu'nda Seianus ve Livilla'ya yapılan ağır ithamlara Scipio, Silanus, Cassius gibi büyük adlar taşıyan kişilerin ön ayak olduğunu yazmıştır. Eğer Tacitus, bu kişilerin siyasi nüfuzlarının atalarının Cumhuriyetçi geçmişlerinden kaynaklandığını ima etmeyi istediye, bütün olay bundan ibaret değildi. Onların *domus Caesaris* ile olan bağları da aynı oranda önemliydi. Bu ve diğer kişiler, Tiberius'un Roma'da bulunmayışının sağladığı özgürlüğü, kendi muhaliflerini Seianus ile işbirliği içinde olmakla suçlamak için kullandılar. Bu durumdan zarar görenlerin bazıları kuşkusuz Seianus ile yakın ilişki içindeydi. Buna rağmen, Seianus'un amcası Quintus Iunius Blaesus'un resmi olarak mahkûm olmaması ve idam edilmemesi ilginçtir. Fakat Blaesus, Tiberius kendisiyle olan dostluğuna son verdikten sonra intihar etti. Yine de Blaesus'un iki oğlu İS 36'ya kadar hayatta kaldı. Sonraki birkaç yılda yapılan mahkemeler, imparatora karşı

³⁶ Suetonius, *Tiberius*. XLVIII; Hekster 2007, 339-358, 352.

³⁷ Suetonius, *Vitellius*. II, III.

³⁸ Suetonius, *Caligula*. LVII.

Seianus'un tertiplemediği iddia edilen komploya katılan kişileri mahkûm etmek için Tiberius'un yaptığı planın bir sonucu değildi.

Fakat Seianus'un tertiplemediği bu komplo, bazı siyasi figürlerin işine gelmişti. Seianus ile işbirliği yapma suçlaması, Senato'nun nerdeyse yarısının dâhil olduğu, Seianus tarafından tertiplenen büyük bir komplo olduğuna dair bir izlenim verme yoluyla bazı Romalı politikacıların birbirlerine duyduğu siyasi ve kişisel nefreti örtmek için kullanıldı. Söylentiler Seianus'un gücünü o kadar büyük ölçüde abartmıştı ki, eğer Seianus'un Praetor Praefectusları içindeki destekçileri bir tehdit oluşturursa, Tiberius'un, hanedana sadık olan kişileri bir arada toplamak ve tehdiye karşı birlikte hareket etmek için Germanicus'un çocuklarının hapisshaneden serbest bırakılmaları için emirler verdiği bile söylendi.³⁹ Seianus, Germanicus'un tüm çocuklarını ortadan kaldırmayı başarmış olduğu için Tiberius'a yönelik gerçek bir tehdit haline gelmiş olabilir. Eğer böyleyse asıl tertipçi Seianus değil, İmparator Tiberius'tu.

Tacitus, devlete ihanetle (*maiestas*) suçlanan önemli sayıda insanın ölümü nedeniyle İmparator Tiberius'u kınamaktadır. Eğer bu mahkûmiyet ve idamlardan Tiberius sorumlu tutulacaksa, bir nokta unutulmamalıdır. Onun Roma'da bulunmayışı, şahsi rakiplerine saldırmak ya da basitçe kendi konumlarını güçlendirmek için ihanet suçlamalarını kullanan *delatores* denilen davacı muhbirler üzerindeki sınırlamaları kaldırmıştı. Bu tarihte *maiestas* suçlamalarının, sanıkların imparatora karşı hoşnutsuzluk ve öfke duymalarını amaçlayan suçlayıcılar için büyük avantajları vardı. Bundan ötürü suçlandıkları anda sanıklar imparatorun dostluğunu kaybettiler. Bu, sanıkların devletteki kariyerlerinin (ve genellikle de hayatlarının) derhal sona erdiği anlamına geliyordu. Bu akıbetten dolayı zarar gören ilk kişilerden birisi, İS 32 yılında devlete ihanetle suçlanan C. Annius Pollio idi. O, İS 21 ya da 22 yıllarında *consul suffectus* olmuştu. Oğlu Lucius Annius Vinicianus, kendisi ile birlikte suçlandı. Fakat oğlu Vinicianus hayatta kalacak ve muhtemelen İmparator Caligula döneminde *consul suffectus* olacaktır. Aynı zamanda O, Caligula'ya yapılan suikasttan sonra imparatorluk tahtına aday olarak görülecek kadar etkili biri olacaktır. Fakat tüm devlete ihanet suçlamaları mahkûmiyetle sonuçlanmadı. Hayatta kalan bu kişilerden birisi de, İS 28 yılında *consul* olan C. Appius Iunius Silanus idi.⁴⁰ Germanicus ile Agrippina'nın en küçük oğulları Gaius (Caligula) geride kaldı ve imparator oldu.⁴¹

Seianus'un Döneminde Yargılananlar

İmparator Tiberius ve en yakın adamı Seianus'un Roma siyasetinde yarattığı korku, ceza uygulamaları, her ikisine karşı oluşabilecek tüm olumsuz eleştirilerin dahi yayılmasına fırsat vermedi. Tiberius imparator olarak *maiestas* yasası gereği kendisine yapılan bir eleştiriyi ihanet suçu olarak kabul ediyordu. Seianus ise hedefledi yolda kendisine yöneltilecek hiçbir suçlamanın oluşmaması için zemin hazırlıyordu. Zira Seianus'un zayıf rekabet olarak çevrelerinde tek bıraktığı kişi imparatorun kendisiydi.⁴² İlk olarak, İS 23 yılında, Vibius Serenus, proconsül yetkisi ile görevlendirildiği İspanya'da, şiddet kullanmasından dolayı imparator tarafından kınandı.⁴³

³⁹ Wiedemann 2008, 218.

⁴⁰ Wiedemann 2008, 219

⁴¹ Suetonius eserinde Caligula'nın ailesinin bir nevi intikamını almak ve imparator olmak için, Tiberius'un öldürülmesini imkân verdiği anlatılır. Özellikle Praetor Praefectusu Macro'nun eşini duygusal olarak ayartarak, bir gün imparator olursa, kendisiyle evleneceği konusunda verdiği yazılı belge ile birlikte yemin etti. Macro'nun eşi Ennia Naevia bu fırsatı kaçırmamak adına kocasının İmparator Tiberius'u öldürmesi konusunda etkiledi.

⁴² Dio, LVII. 22.

⁴³ Tacitus, *Annales*. 4.13.

İS 24 yılında yaşanan hukuksal hadiselerden ilki, tanınmış bir general olan Gaius Silius, Germania'da vatana ihanet ve yolsuzlukla suçlandı. Eşi Sosia'nın da yargılandığı mahkemeyi, eski bir düşmanı olan Varro başkanlık etti ve dolayısıyla çok az savunma yaptı. Gaius Silius mahkemenin sonucunu ön görebilmiş olmalı ki intihar ederek yaşamına son verdi. Eşi Sosia ise sürgüne gönderildi.⁴⁴

Aynı yıl, Calpurnius Piso ihanetle suçlandı. Bir karara varılmadan önce sebebi net olarak bilinmeyen bir şekilde öldü.⁴⁵ Praetor Plautius Silvanus, karısını pencereden dışarı attı. Uyuduğunu iddia etti. Tiberius odayı kendisi inceledi ve kavga kanıtı gördü. Plautius Silvanus, intihar ederek yaşamına son verdi.⁴⁶

Bu yıl içinde Tiberius'un ve Seianus'un yargı ve güvenlik anlayışının en ilginç örneklerinden biri de sürgünde olan Vibius Senenus, oğlu Vibius Senenus tarafından ihanetle suçlanmasından dolayı Roma'ya geri çağırılmasıydı. Senenus'un suçunu araştıran imparator Tiberius, yaşlı Senenus'un kölelerine işkence yaptırdı, ancak tutarlı bir kanıt bulamadı. Bunun sonucunda halk genç adamın babasını haksız yere katledilmesini istediği konusunda konuşmaya başladı. Genç Senenus Roma'dan kaçtı, ancak Tiberius onu Ravenna'da yakalatıp, babası hakkında ifade vermesi için mahkemeye çıkardı. Yargılanan yaşlı Senenus bir kez daha suçlu bulundu ve bir kez daha sürgüne gönderildi. Senatörler, ancak, bilgi verenler nedeniyle oğlunun ödülleri almasını istemiyorlardı. Ancak Tiberius, devletin güvenliğinin muhbirlerle bağlı olduğu ve onların ödülleri ihtiyacı olduğu konusunda ısrar etti.⁴⁷

Gaius Cominius, Tiberius hakkında yazdığı yazılardan dolayı mahkûm edildi. Senatör olan erkek kardeşinin şefaati üzerine affedildi. Publius Suilius yolsuzlukla suçlandı ve sürgüne gönderildi (İS 24).⁴⁸

İS 25 yılında, tarihçi Cremutius Cordus, Brutus ve Cassius lehine yazı kaleme aldığından dolayı ihanet suçlamasında bulunuldu. Mahkemenin kararı belli olmadan, kendini öldürdü ve eserleri yakıldı.⁴⁹

Dönemin siyasi havasından faydalanmak isteyen ve karşılığında imparatorundan ödül almayı hesaplayan bazı kişiler artık aralarında küçük bir husumet yaşadığı kişilere karşı suç duyurusunda bulunmaya başlamıştı. İÖ 25 yılına tarihlenen birkaç olaydan biri, daha önce babası hakkında yaptığı suçlamaların mahkeme tarafından doğru bulunması sonucu babası sürgüne gönderilirken imparatorundan aldığı ödüllerle yaşamını devam ettiren genç Vibius Senenus'dur. Vibius Senenus bu seferde Fonteius Capito'ya karşı suçlamalarda bulundu. Suçlamaların uydurma olduğu kanıtlandı, ancak Vibius Senenus imparatorun koruması altında olmasından dolayı asılsız suçlamalarına rağmen ceza almadı. Herkes Vibius Senenus kadar şanslı değildi. Zira aynı yıl Calpurnius Salvianus, Sextus Marius'a karşı suçlamalarda bulunmuştu. Ancak Salvianus'un iddiaları boşa çıkınca imparator tarafından sürgüne gönderildi.⁵⁰

Aynı yıl edebiyat adamı Votienus Montanus, Tiberius hakkında aşağılayıcı hikâyeler yaymakla suçlandı ve *maiestas* yasası yani imparatora ihanet suçundan suçlu bulundu.

İmparatorun ve Seianus'un sadece *maiestas* yasası gereği idam ve sürgün cezalarının yanında sosyal hayatın içindeki konularda onların mahkemelerinde yer aldı. Aquila adlı bir

⁴⁴ Tacitus, *Annales*. 4.18-19; 20.

⁴⁵ Tacitus, *Annales*. 4.21.

⁴⁶ Tacitus, *Annales*. 4. 22.

⁴⁷ Tiberius, *Annales*. 4.28-29; 30.

⁴⁸ Tacitus, *Annales*. 4. 31.

⁴⁹ Tacitus, *Annales*. 4.34-35.

⁵⁰ Tacitus, *Annales*. 4. 36.

kadın zinadan suçlu bulundu ve sürgüne gönderilmişti. (İS 25).⁵¹ Siyasi rekabetin sertleştiği durumlarda, zina suçlamaları en çok tercih edilen kozlar oldu. Livilla ve Seianus arasındaki zina suçlaması, genellikle siyasi gerçekleri gizlemek için bir düzmece olabilir. Çünkü zina, ters entrikanın karanlık alt tarafını ve imparatorun kontrolü dışında grup oluşumunu temsil ediyordu. Seianus'un zinası, nüfuz kazanmasında ve patronaj ağı üzerinde bir hâkimiyet kurmasında hayati bir adım olarak görülüyordu.⁵² Ancak Seianus kendi yaşantısına rağmen bu hassas ve etkili iddialardan geri kalmadı. Zina suçlaması saray çevresinde de gündeme geldi. İÖ 26 yılında Agrippina'nın kuzeni Claudia Pulchra, zina ve imparatoru zehirleme girişimiyle suçlandı. Agrippina kuzeninin ceza almaması için yaptığı girişimler sonuç vermedi ve Pulchra, sevgilisi Furnius suçlu bulundu. Tiberius alınan karardan memnun olmuş olmalı ki Tacitus eserinde, imparatorun savcılığa alenen övgüde bulunduğunu ifade etmişti.⁵³

Agrippina ve oğullarının isminin zikredildiği bir diğer hadisenin sonucu da idamla son bulmuştu. Agrippina ve oğullarının yakın arkadaşı Titius Sabinus, Seianus ve Tiberius'a dair onların haksızlıklarını iddia ettiği, kendi amaçlarına ulaşamama sıkıntısını vurguladığı siyasi konuşmalarından dolayı hızlı bir şekilde tutuklandı.⁵⁴ Hatta imparatorun bizzat gelmesini beklemeden, kendisinden gelen emirname özelliği taşıyan mektubunda alınan karar üzerine, İÖ 28 yılında Titius Sabinus, hapisanede öldürüldü ve vücudu Tiber'e atıldı. Bu konu ile ilgili ilginç ve duygusal bir bilgi aktaran Cassius Dio eserinde, Titius Sabinus'un köpeğinin onu hapisaneye ve nehre kadar takip ettiğini yazmıştır.⁵⁵

Seianus'un, Tiberius ile sıkı bir işbirliği halinde olduğu yıllarına dair son hadise bir açıdan diğerlerinden farklıdır. Germanicus'un yakın arkadaşı ve senatonun önde gelen isimlerinden biri olan Asinius Gallus vatana ihanetle suçlandı. Ancak Asinius Gallus mahkemeye çıkarılmadan direkt olarak hapse atıldı.⁵⁶ Gallus'un bir arkadaşı olan Süryani, yalnızca arkadaşlığı gerekçesiyle idam edildi.

Sonuç

Aelius Seianus, Praetor Praefectusluğu görevini tek başına üstlendiği İS 16/17 yıllarından itibaren muhafızlarının başında günden güne büyüyen bir lider oldu. İmparator Tiberius'un en yakın koruması, en güvendiği isimdi. Özellikle İS 21 ve 23 tarihlerinde Roma yakınlarında kurduğu Castra Praetoria sayesinde komutası altındaki askerlerini siyasi bir alan sağlamış oldu. Askerler üzerindeki yaptırım gücü ise Tacitus'un eserinde aktardığı şu ifade ile dikkat çeker.

“Seianus, şehri askeri bir yönetim altında diktatörlüğe doğru hareket ettirdiğini gören Roma vatandaşları tarafından sövülüyor”.⁵⁷ Tiberius'un baskıcı yönetiminin yanında askerlerin imparatoru gibi hareket eden Seianus. Dolayısıyla bu dönem, Roma halkının belki de yönetim tarafından en çok ezildiği, tam karşılığı olamayan cezalara maruz kaldığı dönem oldu. İmparator Tiberius, aile içinde yalnız bir kişiydi. Onun sürekli Caprae Adası'na inzivaya çekilmesinden anladığımız kadarıyla çabuk pes eden, gerektiğinde işlerden uzaklaşan bir yapısı vardı. Böyle anlarında en güvendiği adamı Seianus bir şekilde İmparator için önemli bir iş bitiriciydi. Roma kentinde edindiği onur ve güç Seianus'u daha fazla ihtiraslara kapılmasına neden olmuş olması aslında anormal değildi. Kendisini imparatorun her şekilde üstün görüyordu. Gerek askeri gerekse halkın üzerindeki imajı zaten tartışmasız, Tiberius'dan

⁵¹ Tacitus, *Annales*. 4. 42.

⁵² Wallace-Hardrill 2008, 283-308, 304.

⁵³ Tacitus, *Annales*. 4. 52.

⁵⁴ Tacitus, *Annales*. 4. 68 - 70.

⁵⁵ Dio, LVIII.1.

⁵⁶ Dio, LVIII. 2.

⁵⁷ Tacitus, *Annales*. 4.11.2.

çok daha iyiydi. Ancak consulün cesur hamleleri konusunda, destekçileri kendisine yönelik tehlikeye karşı sessiz kaldılar. Bir yarışın sonucunu merakla bekler gibi izlediler. Belki Seianus'un kibrinden belki de galibi kestiremediklerinden olaylara dâhil olmak istemiş olmaları da mümkün.

İmparator Augustus döneminde imparatorun özel koruması ve en güvenilir birlik olarak kurulan Praetor Prefectusları, Seianus ile birlikte imparatorluk içinde siyasi bir güç haline dönüştü. Sonraki imparatorlar döneminde etkileri çok daha arttı. İmparatorların ve ailelerinin bizzat yakın korumalığını üstlenmiş olan bu birlikler, imparatorlara karşı düzenlenecek suikastların baş aktörleri olmaya başladılar.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Roma Siyasetinde Askeri Güç: Aelius Seianus” başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Bowman, A. K. 2008, “Egypt”, *Cambridge Ancient History*, X, 676- 702.
- Cassius Dio, 1914, *Historia Romana*, (Dio’s Roman History, Eng. trans. by E. Cary) New York.
- Champlin, E. 2012, “Seianus Augustus”, *Chiron*, 361-388.
- Flavius, J. 1895, *The Works of Flavius Josephus*, (Translated by. William Whiston, A.M. Auburn and Buffalo. John E. Beardsley).
- Freeman, A. 1955, “The Consular Brothers of Sejanus”, *The American Journal of Philology*, 76/1, 70-76
- Gilliver, K. 2007, “The Augustan Reform and the Structure of the Imperial Army”, *A Companion to The Roman Army*, (Ed. P. Erdkamp) Blakwell Publishing, 183-200.
- Hekster, O. 2007, “The Roman Army and Propaganda”, *A Companion to The Roman Army*, (Ed. P. Erdkamp) Blakwell Publishing, Oxford, 339-358.
- Shotter, D. 2004, *Tiberius Caesar*, Routledge, Second Edition, New York.
- Suetonius, 2008, *Oniki Caesarın Yaşamı*, (Çev. F. Telatar-G. Özaktürk), Ankara.
- Romer, F. E. 1979, “Gaius Caesar's Military Diplomacy in the East”, *The Johns Hopkins University Press*, 109, 199-214.
- Pliny, 1961, *Natural History*, 10, Ed. T.E.Page, (transl. H. Rackham) Loeb, London.
- Tacitus, 2004, *Annales*, (transl.by A.J. Woodman), Cambridge.
- Wallace, A.-Hadrill 2008, “The Imperial Court”, *Cambridge Ancient History*, X, 283-308.
- Webster G. 1969, *The Imperial Army*, A.And- C. Black, London.
- Wiedemann, T. E. 2008, “Tiberius to Nero”, *Cambridge Ancient History*, X, 198–255.
- Velleius Paterculus, 1888, *Historia Romana*, (transl. by J.S.Watson), New York.